

Stg. GEHEIM

77 5030/13

MINISTERIE
VAN BINNENLANDSE ZAKEN

'S-GRAVENHAGE, 15 augustus 1963.
Stadhoudersplantsoen 25

B.V.D.

26 OKT. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 30 jr.

No. : 695.791
Bijl. : 2

Betr.: Het 5e congres van de Internationale
Democratische Vrouwen Federatie te
Moskou.

~~GEHEIM~~

AP
77
adm
1 KA

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een rapport aan
te bieden betreffende "Het 5e congres van de Internationale
Democratische Vrouwen Federatie te Moskou".

HET HOOFD VAN DE DIENST
voor deze
Het Hoofd Kabinet
en Algemene Zaken

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President
Plein 1813 no. 4
te
'S-GRAVENHAGE

Dr. E. Vrieze
~~GEHEIM~~

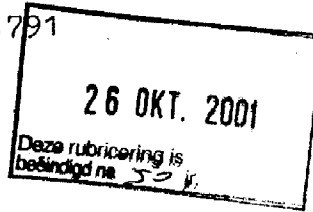
Stg. GEHEIM

~~GEHEIM~~

Behoort bij schrijven no. 695.791

Ex. no. 2

Dit ex. bestaat uit 15 blz.

HET 5e CONGRES VAN DE INTERNATIONALE DEMOCRATISCHE
VROUWEN FEDERATIE TE MOSKOU

S a m e n v a t t i n g

Van 24 - 29 juni heeft in Moskou het 5e congres van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie (IDVF) plaatsgevonden. Het was een zeer bewogen bijeenkomst, waarin het Sino-Sowjetconflict onverhuld ter sprake kwam. Beide partijen hebben grote publiciteit gegeven aan de ontwikkelingen op het congres. De Russische zowel als de Chinese vrouwen hebben pogingen gedaan de andere delegaties voor hun eigen standpunt te winnen.

Het congres nam een resolutie en een oproep aan, waarin voor handhaving en versterking van de vrede wordt gepleit. De Chinese delegatie en haar medestanders hebben echter tegen gestemd of zich van stemming onthouden.

Na terugkeer in Peking hebben de Chinezen gedreigd in de massa-organisaties hun eigen gang te zullen gaan, daar de Russische vertegenwoordigsters zich van de revolutionaire volkeren zouden hebben geïsoleerd.

De Nederlandse delegatie, bestaande uit 11 personen, heeft zich in Moskou niet voor of tegen de Chinezen uitgesproken.

~~GEHEIM~~

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 53 jr.~~Stg. GEHEIM~~ -

HET 5e CONGRES VAN DE INTERNATIONALE DEMOCRATISCHE
VROUWEN FEDERATIE TE MOSKOU

Inleiding

Zelden heeft een bijeenkomst van de Internationale Democratische Vrouwen Federatie (IDVF) zoveel publiciteit gehad als het vijfde congres, dat van 24-29 juni 1963 in Moskou is gehouden, onder aanwezigheid van een aantal vertegenwoordigers van westerse pers-organisaties. Op spectaculaire wijze is er het geschil tussen Moskou en Peking naar voren gekomen. In scherpe bewoordingen heeft de Chinese delegatie na afloop van het congres uiting gegeven aan haar misnoegen: China was tijdens het congres voortdurend het slachtoffer geweest van laster; op alle mogelijke manieren hadden sommige figuren in de leiding van de IDVF getracht vrije meningsuiting te verhinderen en de Chinese gedelegeerden in discredit te brengen. Zelfs buiten de congreszaal werd de Chinese delegatie onder observatie gehouden en geïsoleerd.

Nederlandse delegatie

In de maanden voorafgaande aan het congres heeft de communistische Nederlandse Vrouwen Beweging getracht andersdenkende vrouwen te bewegen aan het congres deel te nemen. Onder de Nederlandse delegatie, die uit 11 personen bestond, bevonden zich dan ook 2 leden van de Pacifistisch Socialistische Partij en 2 leden van de Democratisch Socialistische Studentenvereniging "Politeia" (zie bijl.). Als reisleidster fungeerde de landelijk voorzitter van de NVB, mevrouw H. de Vos-Krul.

Tijdens de reis naar Moskou werd de Nederlanders in Oost-Berlijn door een delegatie van Oostduitse vrouwen een bloemenhulde gebracht. Een Russische tolk, Yewgenia Makarowa, voegde zich in Brest bij de delegatie.

Van Russische zijde zijn tijdens het verblijf van de Nederlanders in de Sowjet-Unie pogingen in het werk gesteld om de vrouwen in een bepaalde richting te dwingen. Zo hebben reeds bij de aanvang van het congres de leden van het Bureau Buitenland van de CPSU, Pavel Naoemov en Anatolij Popow zich tot de leiding van de Neder-

Stg. GEHEIM

- 3 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 53 jr.

landse delegatie gewend, kennelijk om haar te bewegen tot anti-Chinese uitspraken. Tijdens de opwinding, die in de congreszaal ontstond toen de Chinese gedelegeerde de rede van de Indiase afgevaardigde onderbrak, werd mevrouw A. van Ommeren-Averink onmiddellijk door een Russische verslaggever aangesproken. Waarschijnlijk hoopte deze, dat zij zich afkeurend over het Chinese optreden zou uitlaten. Mevrouw van Ommeren hield zich echter afzijdig en vertelde de journalist slechts het een en ander over de activiteiten van de Nederlandse Vrouwen Beweging.

Op de laatste avond van hun verblijf in de Sowjet-Unie hebben de CPN-leden van de delegatie een korte bespreking gehouden. Men wees de delegatieleden op de noodzaak het congres voor de buitenwereld af te spiegelen als een demonstratie van eenheid. Het optreden van de Chinezen diende derhalve bij terugkeer in Nederland - zelfs voor partijgenoten - verzwegen te worden. Mochten er over de op het congres plaatsgevonden strubbelingen - die misschien via radio en televisie bekend geworden waren - vragen worden gesteld, dan dienden de delegatieleden deze als onbelangrijk voor te stellen.

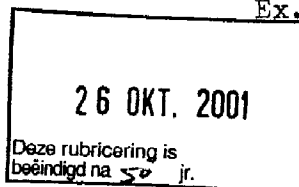
Algemeen

Voorafgaande aan het congres was, eveneens in de Sowjet-Russische hoofdstad, het bureau van de federatie in zitting bijeen gekomen om de gang van zaken op het congres te bespreken en te trachten de ideologische en politieke geschillen buiten dit wereldforum te houden. Tijdens deze bureau-vergadering werd reeds duidelijk, dat er zich moeilijkheden met de Chinezen zouden voordoen. Bij de voorbesprekingen over de congresverslagen, die respectievelijk door de delegaties van Japan, Italië, Cuba en Mali waren opgesteld, kwam het herhaaldelijk tot botsingen. De Chinezen weigerden hun stem te verlenen aan de rapporten der beide eerste delegaties, terwijl zij zich bij het Cubaanse verslag van stemming onthielden. Slechts het rapport van de afvaardiging van Mali betreffende de strijd voor de nationale onafhankelijkheid werd eenstemmig aangenomen. Voorts zou men overeen gekomen zijn het Chinees-Indiase grensgeschil op het congres niet ter sprake te brengen.

Gezien de vele geschilpunten zag men zich genoodzaakt de zitting, die aanvankelijk slechts twee dagen zou duren, te verlen-

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM -

~~GEHEIM~~

gen tot 5 dagen en nachten.

Congres

Het congres werd bijgewoond door circa 1300 gedelegeerden uit ± 110 landen en een wisselend aantal gasten. Tijdens de eerste dag werd een presidium van 140 personen gekozen. Hierin hadden o.m. zitting de voorzitter van de Nederlandse Vrouwen Beweging, mevr. H. de Vos-Krul en de beide Russische astronauten Valentina Tereshkova en Valeriy Bykovskiy.

De activiteit van de vrouwenbeweging werd besproken in een aantal plenaire zittingen en in 6 commissies. In deze laatste werden de volgende onderwerpen behandeld:

De rechten van de vrouw;
Vrede, ontwapening en vriendschap tussen de volkeren;
Strijd voor nationale onafhankelijkheid;
Gezondheid en opvoeding van de jeugd;
Het actie-program van de IDVF en
De eindresolutie van het congres.

Na het openingswoord van de vice-voorzitter van de IDVF, Nina Popova, werd de inleiding gehouden door Eugenie Cotton, voorzitter der Federatie.

Sprekende over de noodzaak van ontwapening wees deze op de rol van de premier van de Sowjet-Unie, die in de algemene vergadering van de Verenigde Naties de gedachte van algehele en volledige ontwapening had gepropageerd. Met voldoening constateerde spreekster de bereidwilligheid van de Sowjet-Unie en van de Verenigde Staten van Amerika t.a.v. het sluiten van een verdrag over de stopzetting der kernproeven.

In een boodschap, welke het congres werd voorgelezen, deed Chroestsjow een beroep op de eensgezindheid der vrouwen: het Wereld Vrouwen Congres moest een demonstratie zijn van eenheid en bereidwilligheid van de vrouwen der gehele wereld om daadwerkelijk te strijden voor de vriendschap tussen de volkeren en het stabiliseren van de vrede.

Gedurende het congres kwamen echter herhaaldelijk de in de federatie heersende controversen tot uitdrukking. Het begon al op

GEHEIM

Stg. GEHEIM - 5 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 5 jr.

GEHEIM

de eerste dag, toen de gehele Italiaanse delegatie zich keerde tegen de rede van de Japanse Fuki Kushida. Deze deed een felle aanval op het Japans-Amerikaanse veiligheidsverdrag en het optreden van de Verenigde Staten in het Verre Oosten. De Italianen waren van mening, dat door deze toespraak de koude oorlog in het congres werd gebracht, waardoor afbreuk werd gedaan aan de eenheid in de vrouwenbeweging. Zij verlieten uit protest de zaal.

De volgende dag verwekte de Italiaanse delegatie wederom enige beroering door opnieuw weg te lopen. Ditmaal uit protest tegen de toespraak van de Cubaanse gedelegeerde, die een lofzang hield op de opvoeding van de kinderen in haar geboorteland. Het is niet voldoende, aldus de Italianen, de nadruk te leggen op de rol van de vrouw in de strijd tegen het imperialisme, doch voor alles moet gestreefd worden naar de eenheid van de Vrouwenbeweging ter bereiking van de wereldvrede.

(De Italianen hadden reeds in het voorbereidingscomité van het congres hun bezwaren uitgesproken tegen de forse taal van deze beide rapporten. Zij stelden zich op het standpunt, dat de vrouwenfederatie inzake politieke vraagstukken in de eerste plaats moest streven naar eenheid op zo breed mogelijke basis. De Chinezen daarentegen verlangen een krachtiger politiek: "eenheid is goed, mits zij gebaseerd is op principes". Hoewel in het voorbereidingscomité het Chinese standpunt door een kleine meerderheid was aanvaard, voelden de Italianen zich blijkbaar sterk genoeg gesteund om op het congres een protest-demonstratie te beginnen.)

Het tussen Moskou en Peking bestaande ideologische geschil werd door de Chinese delegatie-leidster, mevrouw Yang Yun-yu, ter sprake gebracht. In zeer felle bewoordingen hekelde zij de vredespolitiek van de Verenigde Staten van Amerika in het algemeen en die van president Kennedy in het bijzonder. Deze zou er slechts op gericht zijn de betrekkingen tussen China en de Sowjet-Unie te vergiftigen en tweedracht te zaaien in het socialistische kamp. Ten aanzien van de Cubaanse crisis merkte zij op, dat de Verenigde Staten geen enkele garantie hadden gegeven Cuba niet te zullen aanvallen. Zij deed een heftige aanval op de (Sowjet-Russische) politiek van de vreedzame coëxistentie. De strijd voor algemene ontwapening is een belangrijke taak, óók voor de internationale vrouwen beweging,

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM 6 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.~~GEHEIM~~

aldus de Chinese, maar zij kan niet voor de strijd tegen het imperialisme in de plaats treden noch deze opheffen. Zo verklaarde zij: "Om van de onderdrukte landen en volkeren te vragen vreedzaam naast het imperialisme te bestaan, staat gelijk met hen te dwingen hun strijd te staken en voor altijd in slavernij te blijven". Aan het einde van haar toespraak verzocht mevrouw Yang Yun-yu in de slotresolutie een verklaring op te nemen, waarin werd aangedrongen op versterking van de strijd tegen het imperialisme, het oude en nieuwe kolonialisme en het Amerikaanse imperialisme aan de kaak te stellen als de gevaarlijkste vijand van de wereldvrede. (Het is algemeen bekend, dat de Chinese communisten - niet alleen voor de "onderdrukte volkeren", maar ook voor hun eigen land - de vreedzame coëxistentie-politiek ongeschikt achten. Bij hen staat de strijd tegen het "imperialisme" op de eerste plaats. Daar zij de Verenigde Staten van Amerika als centrum daarvan beschouwen, willen zij de macht van de VS zo snel en zo volledig mogelijk gebroken zien. Zij zouden het gehele communistische statenbloc, alsmede de onafhankelijkheidsbewegingen in Azië en Afrika willen inschakelen om het "imperialisme" op de knieën te dwingen.

De Sowjet-Unie is echter van oordeel, dat deze politiek tot een desastreuze nucleaire wereldoorlog zal leiden en houdt staande, dat de vreedzame coëxistentie een veel zekerder weg naar de overwinning is. Volgens de Russische communisten - en niet alleen deze - zal het superieure maatschappelijke systeem van het communisme ook zonder oorlogen, en derhalve met aanzienlijk minder risico, aan het chaotische kapitalisme de nederlaag toebrengen.)

De Chinese werd van repliek gediend door mevrouw Lotte Ulbricht, echtgenote van de Oostduitse partijleider. Deze verklaarde het volkomen oneens te zijn met de opvattingen van de vorige spreekster en sprak de wens uit dat de Chinese gedelegeerden vóór de afloop van het congres hun mening zouden hebben herzien. Vreedzame coëxistentie houdt niet in, dat de vrouwen van onderdrukte naties vreedzaam naast haar onderdrukkers moeten bestaan. "Wij zijn altijd solidair geweest met onderdrukte staten en hebben hen materieel geholpen". Zij voegde er aan toe, dat men de vreedzame coëxistentie niet behoefde te vrezzen wanneer men sterk was.

In tegenstelling tot de Chinese spreekster oogstte mevrouw

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM

- 7 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Ulbricht luide bijval.

Grote moeilijkheden deden zich voor tijdens de toespraak van de Indiase gedelegeerde, mevrouw Aruna Asaf Ali, vertegenwoordigster van de nationale federatie van Indiase vrouwen. Ondanks de vooraf gemaakte afspraak het Chinees-Indiase geschil niet ter sprake te brengen, gaf zij hierover toch een uiteenzetting. Hoewel zij opmerkte geen onnodige controversen te willen uitlokken en niemand te bekritisieren, liet zij duidelijk uitkomen, dat naar haar mening de Chinezen de pogingen van Indiase en neutrale zijde om het grensgeschil te regelen in de weg stonden. Hierop haastte een Chinese afgevaardigde zich, vergezeld van haar tolk, naar het podium en eiste het woord. De voorzitter wees dit echter af met de motivering, dat de Chinezen reeds gesproken hadden en dat een nieuwe spreekbeurt bij het secretariaat diende te worden aangevraagd. Toen de Chinezen zich aan deze uitspraak niet stoorden en toch begonnen te spreken, trachtte de voorzitter dit te beletten door hevig met een bel te luiden. Ondanks het aanhoudend gebel ging de Chinese voort met haar betoog. In de zaal ontstond een ware chaos. De geluidsinstallatie werd uitgeschakeld, de voorzitter schorste de vergadering en de lichten werden gedoofd. De leden van het presidium verlieten de zaal. Gedelegeerden, fotografen en journalisten bestormden het podium en het werd een pandemonium van over en weer geschreeuwde verwijten en beschuldigingen. Tenslotte slaagde een Afrikaanse erin de Chinezen tot rede te brengen door haar toe te zeggen te bemiddelen, dat haar 's middags het woord verleend zou worden. Bij de opening van de middagzitting echter verklaarde de voorzitter dat zij het incident betreurde, doch dat de Chinezen zich eerst op de sprekerslijst dienden te laten plaatsen. "Ons congres is een democratische instelling en wij dienen ons aan de regels te houden", aldus de voorzitter. Bij deze woorden, die door vele aanwezigen luid werden toegejuicht, bleven de Chinezen onbewegelijk zitten. Zij hebben echter het advies ter harte genomen en langs de officiële weg een verzoek voor een spreekbeurt ingediend.

Na deze opschudding werd het woord verleend aan de Spaanse communiste, mevrouw Dolores Ibarruri ("La Passionaria"). Zij deed een beroep op alle vrouwen om de eenheid te bewaren in het belang van de wereldvrede. Terugkomend op een haar eerder gestelde vraag,

GEHEIM

26 OKT. 2001

~~GEHEIM~~Stg. GEHEIM 8 -Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

verklaarde zij ook bereid te zijn samen te werken met mevrouw Kennedy als het er om ging de kinderen te behoeden voor een nucleaire oorlog. Onder een daverend applaus spoorde zij de vrouwen van alle landen aan eensgezind te strijden voor een algehele en volledige ontwapening.

Op de laatste congresdag werd de Chinezen eindelijk de door haar zo vurig verlangde gelegenheid tot spreken verleend. Mevrouw Yang Yun-yu las het congres een verklaring inzake het Chinees-Indiase grensgeschil voor. De Chinese delegatie, zo werd gesteld, was naar Moskou gekomen om met de gedelegeerden uit de verschillende landen de gemeenschappelijke taken van de vrouwen in de gehele wereld te bespreken ter versteviging van de eenheid. Derhalve waren zij er op tegen, dat een grensgeschil tussen twee Aziatische landen op het congres zou worden behandeld. Reeds tijdens de bureauzitting, die aan het congres vooraf ging, hadden de Indiase gedelegeerden deze kwestie herhaaldelijk naar voren gebracht. Valselijk beschuldigen zij China van zogenaamde agressie tegen India. De Indiase gedelegeerde had het geschil op het congres ter sprake gebracht, aldus de verklaring, om het expansionisme en de anti-Chinese politiek van haar regering te steunen, de aandacht van de vrouwen uit de verschillende landen af te leiden van de strijd tegen het imperialisme en het kolonialisme en voor de wereldvrede, en om de eenheid te ondermijnen door verwarring en tweedracht te zaaien. Hierna volgde een uiteenzetting van de Chinese visie op het grensgeschil, waaruit moest blijken, dat China slechts uit zelfverdediging gehandeld had. In de verklaring werd bovendien de congresleiding verweten, dat de Chinezen - in strijd met de democratische principes - het recht was onthouden om te antwoorden op de beschuldiging van de zijde van India. Dit veroorzaakte opnieuw grote beroering in de congreszaal. De voorzitter zag zich verscheidene malen genoodzaakt in te grijpen. Herhaaldelijk gaven verschillende congressisten luide uiting aan hun verontwaardiging en protestkreten werden de Chinezen toegeschreeuwd.

Tijdens een der laatste plenaire zittingen werd de nieuwe raad van de IDVF gekozen. De Francaise Eugenie Cotton werd herkozen als de voorzitter der federatie. Tot ere-voorzitters werden benoemd de Spaanse Dolores Ibarruri en de Zweedse Andrea Andreen.

Voorts werd de deelnemers het actie-program van de federa-

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM- 9

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

tie ter stemming voorgelegd. Traditiegetrouw was hierin de nadruk gelegd op de volgende drie facetten, te weten de strijd tegen de oorlog en voor de vrede; de strijd voor de rechten voor de vrouw en die voor de rechten van het kind. Het eerste punt werd gedefinieerd als strijd voor ontwapening en vrede, voor nationale onafhankelijkheid, democratie en sociale vooruitgang. De Chinezen, Albanezen, Noord-Koreanen en Indonesiërs stemden tegen dit ontwerp, terwijl de delegaties van Japan, Noord- en Zuid-Vietnam en Laos zich van stemming onthielden. De Chinezen gaven als motief voor haar tegenstem op, dat in het program geen veroordeling voor kwam van het imperialisme, in het bijzonder het imperialisme van de Verenigde Staten van Amerika, de voornaamste vijand van de vrede.

De slotresolutie van het congres veroorzaakte wederom een daverend tumult. De "Oproep aan alle vrouwen in de gehele wereld", die in zeer matige bewoordingen was gesteld, spoorde de aanwezigen aan te strijden voor algehele ontwapening en vreedzame coëxistentie. Wederom stemden de Chinese en Albanese delegaties tegen en onthielden de Vietnamezen en Noord-Koreanen zich van stemming. De meerderheid der aanwezigen stemde op uitbundige wijze met deze oproep in. Zij rezen op van haar stoelen, applaudiseerden en zwaaiden enthousiast met zakdoeken. De Chinezen en Albanezen echter bleven stokstijf zitten. Deze passieve houding wekte de verontwaardiging op van de zaal en de publieke tribune, waar zich een groot aantal Russische belangstellenden bevond. De Chinese delegatie werd van alle kanten uitgejouwd en kreten als "Schande" klonken door de zaal.

De Chinese gedelegeerde verzocht hierop de voorzitter het woord om haar visie op de resolutie te geven. Ook nu was weer haar voornaamste bezwaar het ontbreken van veroordeling van het Amerikaanse imperialisme. De organisatrices van het congres beschuldigde zij van anti-Chinese manoeuvres, schending van de democratische principes van de internationale organisaties en het verspreiden van lasterpraat over de Chinese delegatie en het Chinese volk. De spreekster stelde de Sowjet-Unie als gast-land grotendeels verantwoordelijk voor de organisatie van dit congres. De beschuldigingen aan het adres van de organisatrices gaven aanleiding tot afkeurend gejoel en gefluit. De voorzitter greep verschillende malen in, waarschuwde de Chinese gedelegeerde en ontnam haar tenslotte het woord.

~~GEHEIM~~

~~GEHEIM~~Stg. ~~GEHEIM~~ -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beduidend na 5^e jr.

De Albanese en Noord-Koreaanse delegaties, die eveneens toestemming hadden gevraagd voor het geven van een uiteenzetting, werd bij acclamatie de gelegenheid ontnomen haar stem te motiveren. De laatste spreekster was opnieuw Dolores Ibarruri. Zij verklaarde de houding van Chinese delegatie oprecht te betreuren en sprak de wens uit dat deze haar fouten zou inzien en in de toekomst weer eensgezind met de anderen zou samenwerken.

Overige activiteiten

1. Betreffende de voorbereiding

Het lijkt geen twijfel, dat de Sowjets de tweespalt op het IDVF-congres wel hadden verwacht. Reeds spoedig na het eerste tumultueuze optreden van de Chinezen poogden Russische functionarissen de buitenlandse delegaties ertoe te bewegen hun afkeuring daarover openlijk uit te spreken. Wie daaraan geen gevolg gaf, viel een koele, wantrouwende behandeling ten deel.

Achteraf beschuldigde de Chinese delegatie de Russen ervan de vertegenwoordiging van de verschillende landen op het congres zorgvuldig te hebben gedoseerd. Volgens het Chinese nieuwsbureau Hsinhua waren er 1289 gedelegeerden op het congres. Daarvan kwamen er bijna 700 uit 27 Europese landen, meer dan 100 uit de VS en Canada en 115 uit Oost-Duitsland, West-Duitsland en West-Berlijn. Daarentegen waren nog geen 100 gedelegeerden afkomstig uit 34 Afrikaanse Staten en minder dan 250 uit 23 Aziatische landen.

Sommige leden-organisaties van de IDVF waren niet uitgenodigd, doch eigenmachtig hadden de Russische gastvrouwen wel andere mensen geïnviteerd, voor zover zij dat nuttig achtten. Aan verschillende gedelegeerden van de onderdrukte landen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika hadden de Russen moeilijkheden in de weg gelegd, zodat deze landen geen grote delegaties naar Moskou hadden kunnen zenden. Tot zover dit Chinese commentaar.

2. Recepties

Op 30 juni - één dag na het sluiten van het congres - werd op de Chinese Ambassade te Moskou door de Ambassadeur Pan Tzu-Li en zijn

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM 11 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

echtgenote een receptie gehouden voor gedelegeerden van het congres. Het National Chinese News Agency vermeldt op de receptie aanwezige gedelegeerden uit de volgende landen: Albanië, Angola, België, Brazilië, Cuba, Vietminh, Denemarken, Groot Brittannië, Indonesië, Japan, Kenya, Korea, Laos, Mozambique, Nepal, Nigeria, Somali, Venezuela, de Verenigde Staten, Zanzibar, Zuid-Afrika, Zuid-Rhodesië, Zuid-Vietnam en Zuid-West Afrika. Het voorbereidingscomité van de Sowjet-Russische vrouwenorganisatie hield op die dag eveneens een receptie, welke in het Kremlin plaatsvond. Hier waren o.m. de Sowjet-Russische leiders Brezjnev, Kosygin en Mikojan aanwezig, tezamen met vele vooraanstaande figuren uit het openbare leven, kunstenaars en wetenschapsmensen. Het persagentschap Tass vermeldde de aanwezigheid van gasten uit Europa, Azië, Afrika, Amerika en Oceanië.

3. Gedelegeerden naar Peking

Na afloop van het congres hebben gedelegeerden van verschillende landen van Azië, Afrika, en Zuid-Amerika een bezoek gebracht aan China. Zij werden op uitbundige wijze ontvangen; premier Tsjoë En-lai hield te hunner ere een receptie. Het hoogtepunt van dit bezoek was een groots opgezette bijeenkomst in Peking op 14 juli, waar een nabeschouwing over het vrouwencongres werd gehouden. Op heftige wijze werd hier kritiek uitgeoefend op het in Moskou gehouden congres. Men was van oordeel, dat dit forum de strijd tegen het imperialisme had verloochend en een anti-Chinese stemming had gekweekt. De houding van de Chinezen in de strijd tegen de imperialisten en hun steun aan de nationale onafhankelijkheidsbeweging werden zeer geprezen. Een vice-voorzitster van de nationale vrouwen federatie van China verklaarde, dat een wereldoorlog slechts kon worden voorkomen door te strijden tegen het imperialisme, dat geleid wordt door de Verenigde Staten van Amerika. Er zijn mensen, zo merkte zij op, die het imperialisme goed trachten te praten door te beweren, dat president Kennedy een wijs man is, die de oprechte wens koestert de vrede te bewaren. Deze lieden dringen steeds aan op een volledige en algehele ontwapening en trachten deze alle volkeren van de wereld op te dringen. Zij pogen de onderdrukte volkeren ertoe over te halen vreedzaam te bestaan naast het imperialisme en vrouwen en kinderen over te leveren aan de genade der imperialisten.

De Indonesische gedelegeerde, mevrouw Parjani Pradono verklaar-

GEHEIM

Stg. GEHEIM

- 12 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.~~GEHEIM~~

de uit eigen ondervinding te weten, dat de emancipatie der vrouwen niet gescheiden kan worden van de strijd voor nationale onafhankelijkheid. De wereldvrede kan niet worden verwezenlijkt zolang het imperialisme niet met wortel en al is uitgeroeid. De Indonesische delegatie had zich tijdens het congres tegen het actie-program van de IDVF uitgesproken, daar zij van mening was, dat hierin het revolutionaire element ontbrak. De Indonesische betreurde het, dat bepaalde personen in de leiding van het congres zich onverstandig, partijdig en ondemocratisch hadden gedragen, waardoor de atmosfeer was bedorven.

Een gedelegeerde uit Zanzibar noemde het congres de meest ondemocratische bijeenkomst, die zij ooit had bijgewoond. Nooit, zo riep zij uit, heb ik geweten dat zogenaamde progressieve vrouwen zo gemeen konden zijn. Alle mogelijke listen hebben zij gebruikt om haar wil door te drijven. Heftig bekritiseerde zij voorts het optreden der imperialisten. (Reeds op het congres had deze afgevaardigde verklaard, dat de imperialisten net zo min vrijwillig zouden ontwapenen als "een tijger naar de tandarts zou gaan om zijn tanden te laten trekken".)

4. Chinese commentaren

De Chinese commentaren op het 5e IDVF-congres werden in de weken na afloop van de bijeenkomst steeds feller van toon. Verweet men aanvankelijk een "bepaalde groep in de leiding van de IDVF" van onoirbaar gedrag, later werden verschillende functionaressen met name genoemd. Op een massa-bijeenkomst in Peking op 18 juli, welke door een 20-tal Chinese communistische organisaties was belegd en door meer dan 10.000 mensen werd bijgewoond (aldus het Chinese bureau Hsinhua), werd een resolutie aangenomen, waarin de leidster van de Sowjet-vrouwendelegatie op het congres - d.i. Nina Popova - en "sommige leidsters van de IDVF" werden veroordeeld wegens openlijk anti-Chinees optreden, arrogantie, eigenzinnigheid, schending van democratie en sectarische- en scheurings-activiteiten. Het aangenomen program van de IDVF was een "opportunistisch document". Yang Yun-yu, leidster van de Chinese delegatie, verklaarde op deze bijeenkomst, dat bij de verkiezing van het Bureau van de IDVF de democratie ver te zoeken was geweest. De organisatoren van het congres

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM - 13

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.~~GEHEIM~~

hadden een lijn gevolgd, die gunstig was voor de VS en de Indiase reactionairen., en tégen China. Zonder een welbewust plan en de krachtige ondersteuning van de leidster der Sowjet-delegatie en sommige leidsters van de IDVF zou de aanval van Indiase gedelegeerde op China nooit hebben plaatsgevonden, aldus Yang Yun-yu. Zij schenen te denken, dat zij de juiste oriëntatie van de vrouwenbeweging konden ombuigen, de emancipatie van de vrouwen konden belemmeren en China isoleren. Zij hebben echter zich zelf van de massa der vrouwen en van alle revolutionaire volkeren geïsoleerd. Het was het slechtste en meest ondemocratische congres in de geschiedenis van de IDVF.

Tevens bekritiseerde zij met name Eugenie Cotton, de Franse presidente van de IDVF; Dolores Ibarruri voornoemd; Yvonne Dumont, algemeen secretaresse van de Franse Communistische Vrouwenbeweging; Marie Claude Vaillant-Couturier, vice voorzitter van de IDVF en lid van het Centrale Comité van de PCF; Jeanette Vermeersch, echtgenote van Maurice Thorez, secretaris-generaal van de PCF en Maddalena Rossi, Italiaans vice-voorzitter van de IDVF. Zonder namen te noemen sprak zij nog misprijzend over een Italiaanse en een Joegoslavische gedelegeerde.

Enige opmerkingen over het congres

De openbaarheid van het gekrakeel op het 5e IDVF-congres bevestigt nog eens de bittere verhouding tussen de Russische en de Chinese communisten. Het zou de Sowjet-vrouwenorganisatie weinig moeite gekost hebben in Moskou de deuren althans voor de Westerse persvertegenwoordigers gesloten te houden. Zij hebben dit niet gedaan, integendeel: ook de Sowjet-Russische televisie heeft in een deel van haar uitzendingen het congres brede bekendheid gegeven.

Van hun kant hebben de Chinezen ook in alle openheid voor hun opvattingen gevochten. De Chinese pers- en nieuwsbureaus zijn niet karig geweest met hun artikelen. Blijkbaar hebben beide partijen deze publiciteit gewild.

Het is bekend, dat in de communistische wereld op dit moment door de twee controversiële groepen de neuzen worden geteld.

~~GEHEIM~~

Stg. GEHEIM 14 -

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

De tweespalt in de Internationale Democratische Vrouwen Federatie is een rechtstreeks gevolg van het conflict tussen de communistische partijen van de Sowjet-Unie en China. Blijkens de gang van zaken op het 5e congres hebben aanhangers van beide groepen de gelegenheid aangegrepen hun standpunten duidelijk uit te spreken, in de hoop zoveel mogelijk medestanders onder de overige delegaties te winnen.

In dit rapport werd gesteld, dat de Chinese perscommentaren in de weken na het congres geleidelijk scherper van toon zijn geworden. Mogelijk hangt dit samen met het feit, dat in diezelfde tijd de hoop op een vergelijk tijdens de topconferentie van de Sowjet-Russische en de Chinese partijen (welke na het IDVF-congres van 5-18 juli in Moskou werd gehouden) steeds minder is geworden. Het lijkt in dit verband niet uitgesloten, dat de door Yang Yun-yu uitgesproken beschuldiging van scheurings-activiteit aan het adres van de Sowjet-Russische vrouwenorganisatie eigenlijk een dreigement is, inhoudende een eventueel zelfstandig optreden van de Chinese vrouwen, buiten de leiding van de IDVF om.

Veelbetekenend is ook, dat de massa-meeting van 18 juli in Peking, waar Yang Yun-yu haar vernietigende verklaringen aflegde, belegd was door een 20-tal Chinese massa-organisaties o.l.v. het Chinese Afro-Aziatische Solidariteits Comité. Deze omstandigheid betreft feitelijk al die organisaties in het dreigement.

Hoewel het tot een scheuring (nog) niet is gekomen, werden van weerskanten vele pogingen ondernomen om de deelnemers tot pro-Russische resp. pro-Chinese uitspraken te bewegen. Daaronder kunnen de activiteiten worden verstaan, welke de Sowjet-Russische vrouwen op het congres hebben ondernomen om de buitenlandse delegaties tot anti-Chinese verklaringen te bewegen. Daaronder vallen ook de vermelde recepties in Moskou, resp. op de Chinese Ambassade aldaar en die in het Kremlin, evenals de uitnodiging der Chinese vrouwen aan verschillende delegaties om Peking te bezoeken.

De Nederlandse delegatie heeft zich in Moskou van een keuze onthouden. Het Partijbestuur der CPN had toen zijn standpunt nog niet bepaald. Achteraf bleek, dat de CPN-leiding de agressieve politiek van de Chinezen veroordeelt, doch zich tevens distantiëert van de tegen China gerichte activiteiten der Sowjet-organisaties.

12 augustus 1963

GEHEIM

Bijlage

Stg. GEHEIM

26 OCT. 1991

Bijlage 50

Nederlandse deelnemers aan het Wereldvrouwencongres

Hendriks-Jansen, Berendina Antonia	(16- 5-'21)	lid dag. leiding CPN-distr. Twente; lid voor de CPN van de Gemeenteraad van Enschede; bestuurslid NVB afd. Enschede;
John-Hogenes, Anna Cornelia Jaapje	(24- 1-'14)	CPN afd.-bestuurster; lid dag. best. NVB;
Koekebakker, Margaretha Valentina	(21- 5-'41)	lid D.S.V. "Politeia";
Laan-Woudenberg, Gepke van der	(16- 7-'19)	lid gewestl. best. NVB/ Amsterdam; waarschl. lid CPN;
Langemaire, Maatje	(28- 7-'16)	lid PSP;
Lewin, Lisette	(14- 8-'39)	lid D.S.V. "Politeia";
Meij-Broertjes, Maartje van der	(1- 2-'20)	lid CPN;
Ommeren-Averink, Hanna Jacoba van	(28- 5-'13)	lid Partijbestuur CPN; lid voor de CPN van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; politiek secretaresse NVB;
Reemer-Swen, Bernardina	(17- 4-'21)	lid CPN; lid gewestl. best. NVB/Noordholland-Noord;
Visser, Geertruida	(8- 7-'09)	lid PSP;
Vos-Krul, Heiltje de	(31-12-'19)	lid Partijbestuur CPN; landelijk voorzitter NVB.